

NARUŠENÝ VÝVOJ ŘEČI Z POHLEDU SOUČASNÉ LOGOPEDIE

- ▶ **variabilní spektrum**
- ▶ etiologie
- ▶ patogeneze
- ▶ symptomatologie

- ▶ zastřešující pojem

CHARAKTERISTIKA NARUŠENÉHO VÝVOJE ŘEČI

- hledisko etiologické
- hledisko stupně
- hledisko věku
- hledisko průběhu vývoje řeči
 - opožděný vývoj řeči
 - omezený vývoj řeči
 - přerušovaný vývoj řeči
 - odchylný (scestný) vývoj řeči

 - specificky narušený vývoj řeči

SOUČASNÁ TERMINOLOGIE

- ▶ specificky narušený vývoj řeči
- ▶ vývojová dysfázie

- ▶ **specific language impairment (SLI)**
- ▶ specific language disorder
- ▶ developmental language disorder

VYMEZENÍ

- vývojová dysfázie - specificky narušený vývoj řeči
- projevující se ztíženou schopností nebo neschopností naučit se verbálně komunikovat, i když jsou podmínky pro rozvoj řeči přiměřené

ZAHRANIČNÍ POJETÍ

- závažná porucha expresivní a/nebo receptivní stránky jazyka
- s běžným výkonem v jiných dovednostech v neverbální inteligenci

- (Love, Webb, 2009)

ZAHRANIČNÍ POJETÍ

- ▶ trvalý deficit verbálního výkonu ve srovnání s normou stanovenou pro jednotlivá stadia vývoje řeči

ZAHRANIČNÍ POJETÍ

- těžká vývojová porucha
- narušen vývoj strukturalizace řeči a jazyka – produkce a porozumění
- obtíže v oblasti fonologie, lexika, syntaxe, sémantiky a pragmatiky

KLASIFIKACE DLE MKN

- kategorie – poruchy psychického vývoje
- (F.80 – 89)

- konkrétně – specifické poruchy vývoje řeči a jazyka – F.80
- F 80.1 expresivní poruchy vývoje jazyka
- F 80.2 – receptivní poruchy vývoje jazyka

ETIOLOGIE

- ▶ *bilaterální difúzní kortikální léze*
- ▶ atypické asymetrie CNS
- ▶ změny objemu mozkových hemisfér
- ▶ snížený regionální průtok krve v mozku
- ▶ *porucha centrálního zpracování řečového signálu*
- ▶ genetické mechanismy
- ▶ nízká porodní hmotnost
- ▶ předčasný porod

CENTRÁLNÍ PORUCHA ZPRACOVÁNÍ ŘEČOVÉHO SIGNÁLU

CAPD – CENTRAL AUDITORY PROCESSING
DISORDER

- ▶ Soubor obtíží – narušení procesu naslouchání
- ▶ typicky normální sluch zkoumaný tradiční tónovou nebo řečovou audiometrií
- ▶ neschopnost interpretovat nebo zpracovat řeč pokud není okolní prostředí zcela klidné

CHARAKTERISTIKA OBTÍŽÍ V SAMOSTATNÉM
SOUBORU

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- narušení hloubkové i povrchové struktury řeči

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- **Oslabení sluchové percepce**
- **Deficity v oblasti fonologie!**
- Obtíže v percepci distinktivních rysů
- Obtíže v orientaci ve struktuře slova
- Obtíže v identifikaci slov
- deficity v procesu fonologického ukládání v pracovní paměti

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- **Obtíže v oblasti artikulace**
- Deficity v oblasti oromotoriky

- Snížená srozumitelnost projevu
- Nekonstantní chybovost
- Užívání prozodických faktorů

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- Obtíže v oblasti porozumění mluvenému projevu!!
- Obtíže v identifikaci klíčových slov
- re-auditizace

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- Obtíže v pojmové výbavnosti – „chybění slov“
- Užívání kompenzačních mechanismů
- Cirkumlokuce, parafráze, nadužívání zájmen

- Obtíže v organizaci slovní zásoby
- Diskrepance pasivní a aktivní složky

- Obtíže v koncipování projevu

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- ▶ Obtíže v osvojování, fixaci a aplikaci gramatických pravidel
- ▶ Dysgramatismy
- ▶ Koncipování projevu – obtíže v oblasti syntaxe
- ▶ Narušený vývoj syntaxe
- ▶ Redukovaný projev
- ▶ Nekompletní větné celky

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- ▶ Obtíže v dekódování komunikačního záměru ostatních osob
- ▶ Specifika neverbální komunikace
- ▶ Obtíže v rozvoji konverzačních dovedností
- ▶ neschopnost udržet dějovou linii při vyprávění, přeskoky

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- Obtíže v oblasti paměti
- Obtíže v utváření pojetí o čase a prostoru
- obtíže praxického typu
- poruchy lateralizace funkcí

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- nezralost motorických dovedností, zručnosti
- poruchy hrubé motoriky
- poruchy jemné motoriky
- poruchy grafomotoriky – kresba

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- Nestabilita koncentrace pozornosti
- Nestabilita pracovního tempa
- Obtíže v oblasti emocí, navazování vztahů

SHRNUTÍ SYMPTOMATOLOGIE

- únava
- deprese
- nespavost, předčasné buzení
- zpomalení/zrychlení psychomotorického chování

RIZIKOVÉ FAKTORY VÝVOJOVÉ DYSFÁZIE

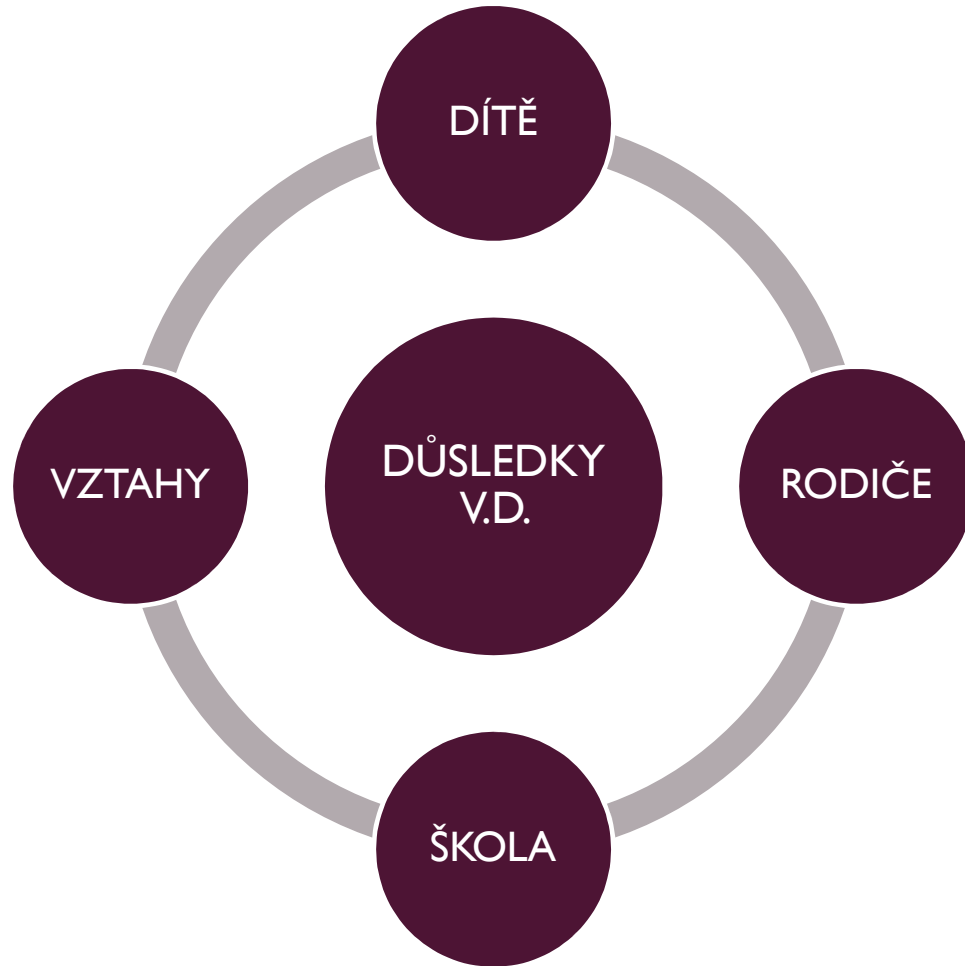
- ▶ Obtíže se zvládáním řízené komunikační situace
- ▶ Snížená verbální spontaneita
- ▶ Obtíže s informativitou
- ▶ Obtíže s vybavováním pojmů
- ▶ Obtíže v syntaktickém kódování
- ▶ Poruchy porozumění

DIAGNOSTIKA

- interdisciplinární spolupráce
- logopedie
- psychologie
- neurologie
- foniatrie

DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA

- dyslalie
- opožděný vývoj řeči prostý
- dysartrie
- mutismus
- mentální postižení
- syndrom Landau-Kleffner
- autismus
- diagnostika *per exclusionem*

DŮSLEDKY VÝVOJOVÉ DYSFÁZIE DÍTĚ

- Zátěž v řečovém vývoji
- Zvýšené úsilí v komunikaci
- Porozumění projevu ostatních x srozumitelnost vlastního projevu
- Komunikační selhávání – frustrace, nepochopení...
- Projevy obtíží v jiných oblastech a chování
- Uvědomování si vlastních obtíží
- Úsilí o kompenzaci

Vstřícný a přívětivý přístup

DŮSLEDKY VÝVOJOVÉ DYSFÁZIE RODIČE

- Sledování vývoje dítěte a obava z obtíží
- Komunikační proces a jeho úprava
- Průběh vzdělávání
- Informovanost a možnosti podpory
- Akceptace obtíží – různá úroveň a přístup
- Potřeba aktivní spolupráce
- Rozvoj komunikační schopnosti – se stavem lze pracovat

DŮSLEDKY VÝVOJOVÉ DYSFÁZIE ŠKOLA – OBTÍŽE VE VZDĚLÁVÁNÍ

- Propojení narušení komunikační schopnosti se zvládáním školních dovedností
- Obtíže v oblasti fonologie
- Obtíže v jazykových rovinách
- Obtíže v dílčích složkách
- Osobnostní specifika a zvládání zátěže
- Spolupráce s žákem a rodiči

TERAPIE

- ▶ široké spektrum příznaků
- ▶ nelze stanovit univerzální terapeutický postup
- ▶ spolupráce s rodiči - hlavní komunikační partneři
- ▶ vytváření „nového“ vztahu k dítěti

- ▶ spolupráce s dalšími odborníky
- ▶ spolupráce s učiteli dítěte

PRINCIPY TERAPIE

CÍLE INTERVENČE ZAMĚŘENÉ NA INTENZIVNÍ ZAPOJENÍ RODIČŮ DO TERAPEUTICKÉHO PROCESU

- rozvoj pozorovacích schopností rodičů
- omezování tendencí k direktivnosti
- učit se adaptovat komunikaci a řeč potřebám dítěte
- učit se vytvářet aktivní komunikační situace
- eliminovat negativní chování

METODY A POSTUPY LOGOPEDICKÉ INTERVENCE

- imitace normálního vývoje řeči
- „provokování“ ke spontánnímu řečovému projevu
- preferování obsahové stránky před výslovností

METODY A POSTUPY LOGOPEDICKÉ INTERVENCE

- metoda self talking
- metoda paralell talking
- metoda korekční zpětné vazby – recasting
- metoda rozšířené imitace

-
- obtíže se zpracováním informací přicházejících sluchovým kanálem
 - hledání kompenzační strategie
 - obtíže v oblasti identifikace, diskriminace a zapamatování sdělení
 - porozumění informacím
 - snížená informativní hodnota sdělení

-
- postupy aplikované v zahraničí i v naší praxi
 - zařazení specifických prostředků
 - aplikace prvků alternativní a augmentativní komunikace
 - umožní integraci informace

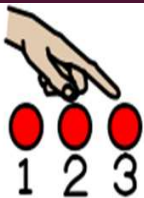
 - propojení smyslových kanálů

-
-
- DÁLE VIZ SAMOSTATNÝ SOUBOR – K DYSFÁZII

VIZUALIZACE INSTRUKCÍ

U!

podtrhni

počítej

nalep

vybarvi

nakresli

vystřihni

napiš

přečti

otevři

připrav

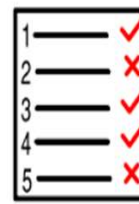
hledej

vyber

ukaž

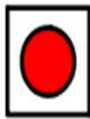
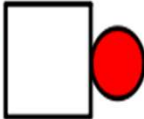
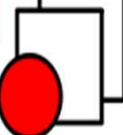
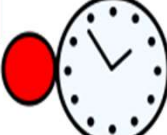
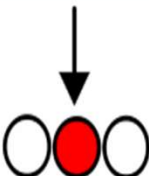

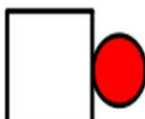
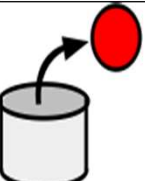

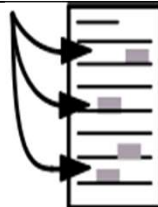
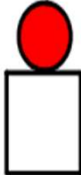
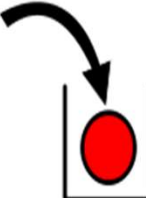
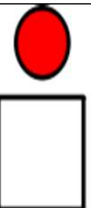
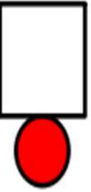
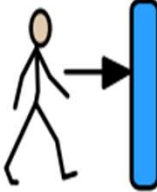

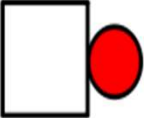
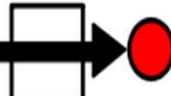

oprav

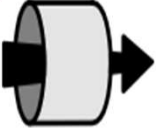

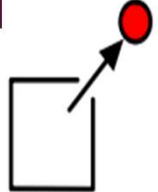
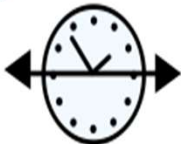
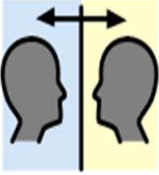

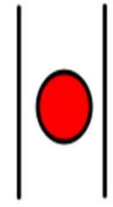

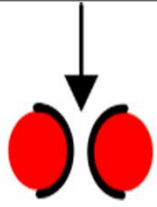
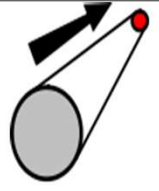
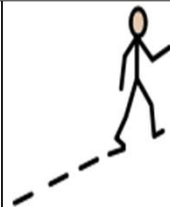
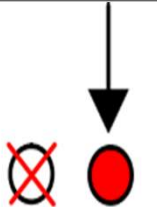

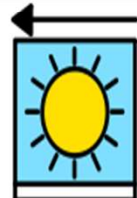
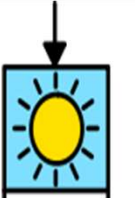

uklid'

VIZUALIZACE PŘEDLOŽEK

							
v	u	před	před	uprostřed	uprostřed	vpravo	vlevo
							
za	za	vedle	z	po	po	po	na
							
do	nad	pod	k	s	bez	při	skrz

VIZUALIZACE PŘEDLOŽEK, PŘÍSLOVCÍ...

 skrz	 podél	 mimo	 během
 naproti	 pro	 mezi	 o

 blízko	 daleko	 daleko	 místo
 včera	 včera	 dnes	 zítra

pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek
Po	Po	Po	Po	Po
Út	Út	Út	Út	Út
St	St	St	St	St
Čt	Čt	Čt	Čt	Čt
Pá	Pá	Pá	Pá	Pá
Šu	Šu	Šu	Šu	Šu
Nv	Nv	Nv	Nv	Nv

učení

250÷5
8+6
A
B
C

matematika

psaní

výtvarná výchova

pracovní vyučování

český jazyk

přírodopis

přírodopis

zeměpis

fyzika

chemie

taška

učebnice

pracovní sešit

tužka

pero

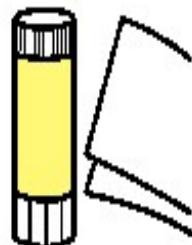
pero a papír

pastelky

lepidlo

nůžky

modelína

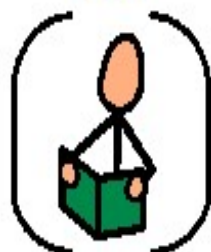
písmena

**Aa Bb Cc
Dd Ee Ff**

barvy

čtení

psaní

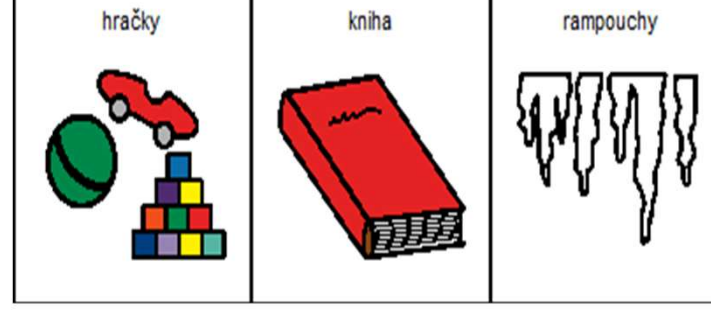
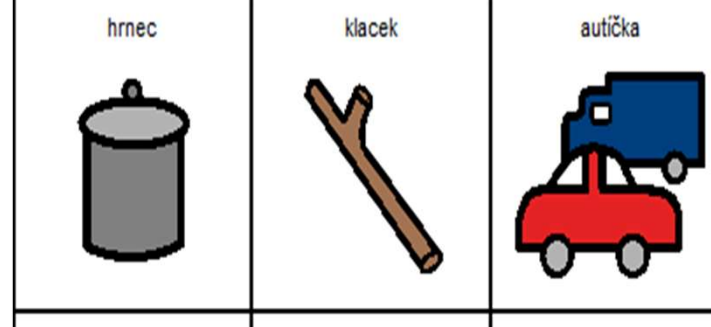
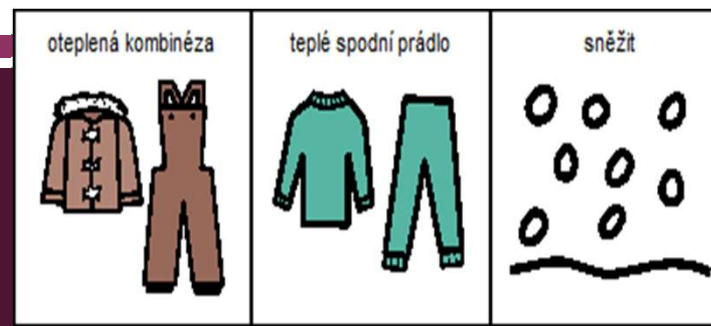
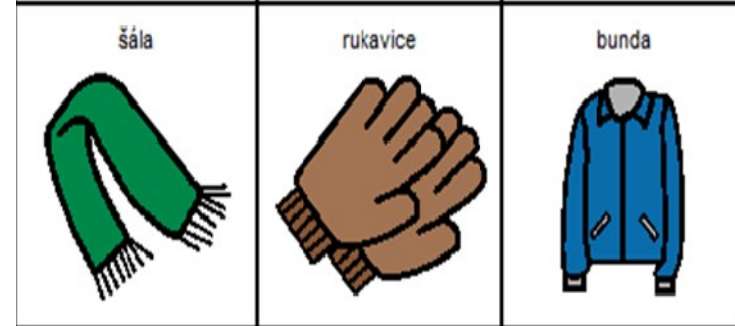
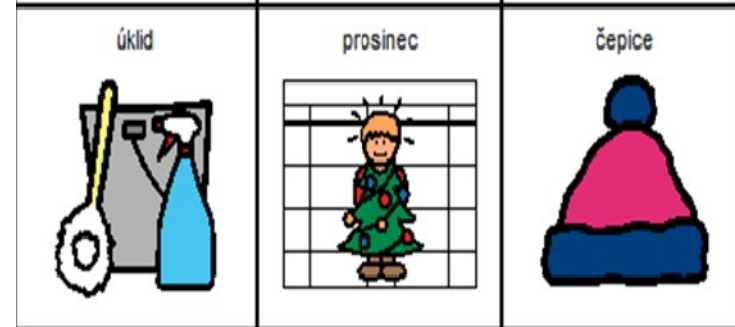
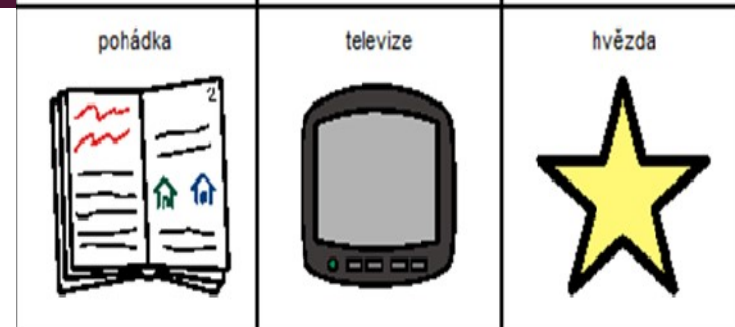
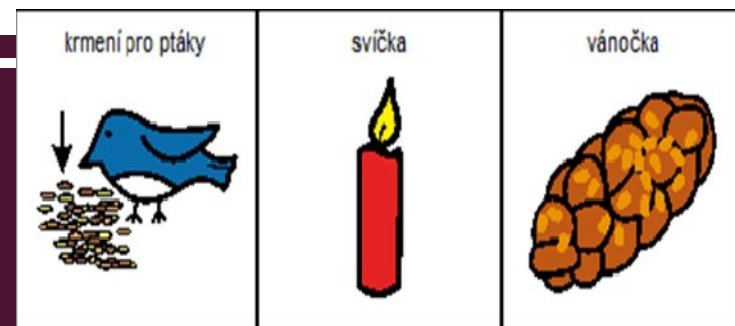
sešit

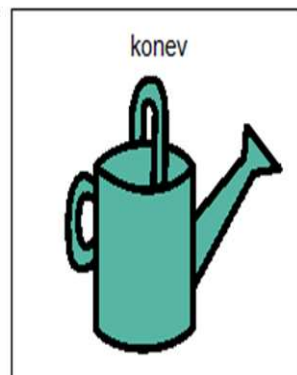
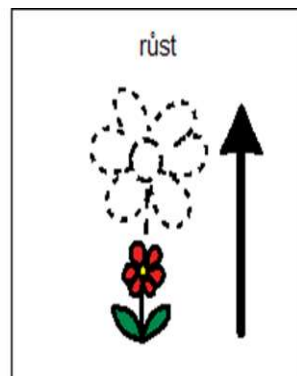
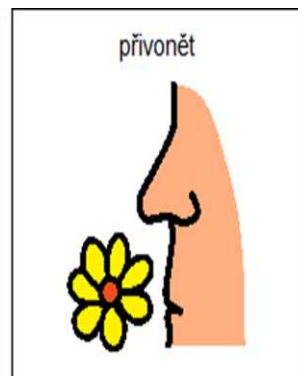
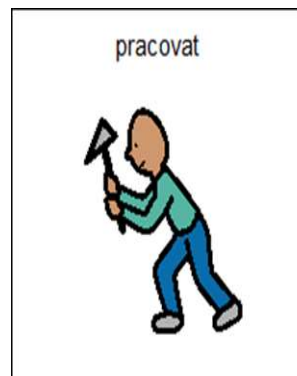
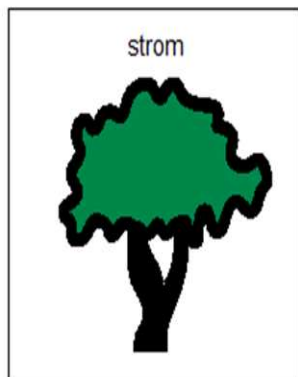
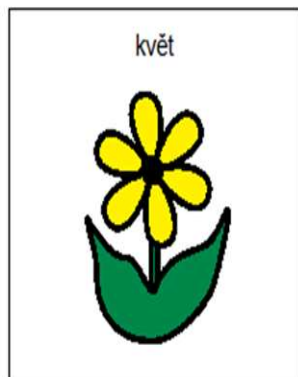
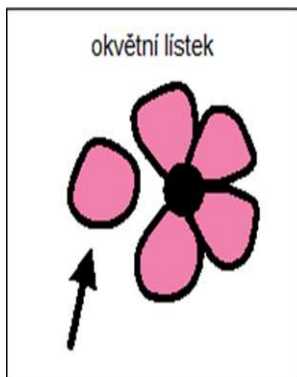
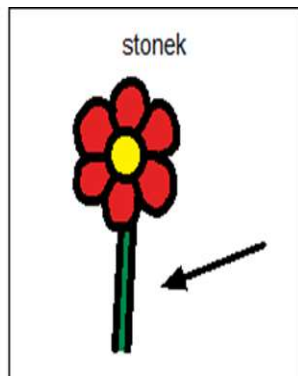
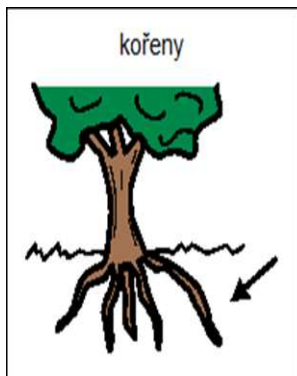

EDMĚTŮ

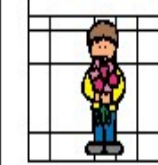

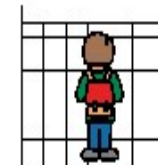

Mikuláš 	čert 	anděl
Mikuláš, čert, anděl 	koledy 	vykrajovat cukroví
cukroví 	kapr 	vánoční stromek
vánoční ozdoba 	ozdoba 	dárek

mašle 	balicí papír 	zabalit
překvapený 	radost 	salát
maso / ryba 	blahopřání 	sněhová vločka
sněhová koule 	sněhulák 	sáňkovat

OR

leden 	únor 	březen 	duben 	květen
červen 	červenec 	srpen 	září 	říjen
listopad 	prosinec 			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

ORIENTACE V TĚLESNÉM SCHÉMATU

